

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ**

**СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ
АСПЕКТИ РОЗВИТКУ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА**

**МАТЕРІАЛИ V ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ВИКЛАДАЧІВ ТА СПІВРОБІТНИКІВ**

(Суми, 20-21 квітня 2017 року)

**Суми
2017**

ВИВЧЕННЯ ВІДНОШЕННЯ ДО РОДИНИ ТА ДРУЗІВ У ПІДЛІТКІВ

Бережна Д. – студентка ф-ту ІФСК, гр. ПЛ-61

Пономаренко А. – студентка ф-ту ІФСК, гр. ПЛ-61

Метою дослідження було визначення суб'єктивного сприйняття підлітками цінностей родини та друзів. Проведене дослідження дозволило зробити наступні висновки та припущення.

Незважаючи на те, що у підлітковий період хлопець чи дівчина відкривають цілий новий спектр відносин – від дружби до кохання, але те, наскільки нові відносини набудуть значущість та відтиснуть важливість родини, може залежати від тих відносин, що вже склались між підлітком та батьками. Можна стверджувати, що доброзичливі, дружні та глибокі сімейні відносини не можуть бути відкинені дуже швидко та замінені повністю на відносини з однолітками.

Слід зазначити, що існують певні гендерні відмінності – дівчата у більшій мірі дистанціюються від власної родини порівняно з хлопцями. Зокрема, це проявляється у тому, що дівчата частіше розглядають сім'ю та друзів як окремі ціннісні виміри. З іншого боку, цінність та важливість сім'ї для хлопців є більшою, вони ж частіше вбачають «точки перетину» між власною родиною та друзями.

Безумовно, серед хлопців виділилась група (близько 9%) тих, хто у своєму ціннісному світі вбачає тільки друзів, для родини тут місце не знаходиться. Дійсно, дев'ять відсотків – це досить багато і можна припустити, що саме ця група дуже часто попадає у поле зору дослідників, що вивчають підліткові угруповання та впливає на оцінку поведінки підлітків як таких, що повністю орієнтуються на однолітків та розривають зв'язки з родиною.

Отримані результати приводять до досить несподіваних висновків. Сім'я залишається важливою цінністю для підлітків. Втім, постає запитання – чому ж дійсно існують непорозуміння та протиріччя між батьками та підлітками. Знов таки, у численних роботах, присвячених даному питанню, основною причиною конфліктів називають проблеми підліткового віку (емоційність, дратівливість тощо). Але, якщо взяти до уваги отримані результати, то можна припустити існування дещо інших причин указаних непорозумінь. Справа у тому, що не тільки підліток стикається к внутрішньоособистісними проблемами, але й батьки не мають досить досвіду (власне, якщо це перша дитина, то зовсім не мають досвіду)

спілкування з підлітком. Дитина дорослішає, потребує більшої самостійності, набуває інших інтересів, а батьки продовжують відноситись до сьогоденного підлітка як до вчорашньої дитини. Крім того, не завжди батьки можуть встигнути за технічними або соціальними змінами, що відбуваються навкруги них. Для підлітка навколишній світ – це світ його сьогодення, який від сприймає як правильний та нормальний. Для його батьків – це світ новий та часто незрозумілий, вони його порівнюють з минулим, яке їм вважається досконалішим та кращим. Як результат – починаються непорозуміння між батьками та підлітком і їх віддалення один від одного.

Проведене дослідження показує, що питання співвідношення цінності сім'ї та друзів для підлітка є досить недвозначним та відрізняється від даних, що наводяться при описі підліткового віку. Як показують результати дослідження, для досить значної частини підлітків родина залишається ціннісно більш важливою порівняно з друзями.

Не виключено, що зараз ми спостерігаємо нову тенденцію у розвитку внутрішньосімейних відносин та зміну ціннісних орієнтацій. Іншими словами, можливо для сучасних підлітків сімейні цінності, добрі взаємовідносини з батьками набувають важливого значення порівняно з пройдешніми періодами.

Крім того, як припущення можна зазначити, що фактором, який впливає на зменшення зв'язків між батьками та підлітками та збільшення значущості однолітків є недостатня обізнаність саме батьків з особливостями сучасних підлітків і звідки – неможливість побудувати з ними повноцінний діалог. Саме тому, можливо, слід розробляти методики та методи корекції відносин у родині, виходячи з того, що саме батьки мають більші труднощі у спілкування та потребують більшою психокорекційної допомоги. Виходячи з того, що буквально за останні десятиліття технічний прогрес розвивається вибуховими темпами, а його супроводжують швидкі соціальні зміни, можна стверджувати, що формуються зовсім інші відносини між батьками та дітьми. Діти у більшій мірі починають орієнтуватись на сімейні цінності, з одного боку, але з іншого – стають для батьків «знайомими незнайомцями», що краще орієнтуються у сучасному світі порівняно з власними батьками. Конфлікти, що можуть виникати між батьками та підлітками та певне відчуження між ними у більшій мірі починають залежати від неможливості саме батьків побудувати діалог з власними дітьми.